

Beeld: ©NP/Hollandse Hoogte/Robin Utrecht

8 september 2023

In de vorige nieuwsbrief keken wij terug op de herdenking van het slavernijverleden met de toespraak van de Koning in het Oosterpark en de start van het Herdenkingsjaar Slavernijverleden. Een mooi en historisch moment, waarin de Koning de eerder gemaakte excuses van het kabinet herhaalde en om vergiffenis vroeg. Met de zomer voor de deur sloten wij de vorige nieuwsbrief af.

De week erna viel echter het kabinet. Begrijpelijk dat de vraag ontstaat welke impact dit heeft op de werkzaamheden voor het dossier slavernijverleden. Het Nederlandse slavernijverleden en de doorwerking ervan heeft grote maatschappelijke aandacht en impact. De invulling van dit traject wordt daarom ook onder het demissionaire kabinet onverminderd vervolgd. De uitwerking van het programma wordt voortgezet en de daarvoor bedoelde overleggen, zoals Ministeriële stuurgroepen, blijven plaatsvinden. In december wordt er opnieuw een bijeenkomst met de betrokken bewindspersonen en direct betrokkenen georganiseerd om de voortgang en het vervolg te bespreken. Daarna sturen wij opnieuw een voortgangsrapportage aan de Tweede Kamer. Op wat de koers wordt van een nieuw kabinet met een nieuw regeerakkoord kunnen we nu nog niet vooruitlopen.

In de afgelopen zomermaanden is er hard doorgewerkt aan het leggen van de nodige basis om verdere stappen te zetten in de uitvoering van het Programma Slavernijverleden.

Naast de val van het kabinet is er ook binnen het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties een ontwikkeling. Minister Hanke Bruins Slot is op 4 september voorgedragen en inmiddels in de functie gestapt van demissionair minister van Buitenlandse Zaken. Zij volgt Wopke Hoekstra op die is voorgedragen als nieuwe Nederlandse eurocommissaris in Brussel. Minister Hugo de Jonge zal de taken als minister van Binnenlandse Zaken overnemen. Staatssecretaris Alexandra van Huffelen wordt na het vertrek van minister Hanke Bruins Slot de coördinerend bewindspersoon op de opvolging van de excuses voor het Slavernijverleden. De staatssecretaris heeft zich de afgelopen tijd met alle betrokken partijen, zowel op de Caribische eilanden als in Nederland, volop ingezet voor het Programma Slavernijverleden. Die kennis en ervaring neemt zij mee als coördinerend bewindspersoon. Zo behoudt dit belangrijke dossier slavernijverleden de continuïteit en heeft de wisseling geen gevolgen voor de inhoud van het programma. De minister van BZK behoudt zijn betrokkenheid en verantwoordelijkheid bij dit dossier vanuit zijn eigen portefeuille, waaronder de aanpak van racisme en discriminatie.

Naast deze ontwikkelingen zetten wij in deze vijfde nieuwsbrief de planning vanuit het Programma Slavernijverleden voor de komende periode voor u op een rij. Deze is eerder gedeeld in de voortgangsbrief van 23 juni jl. aan de Tweede Kamer, maar biedt ons allen weer even een helder beeld van waar de komende periode de aandacht op wordt gericht.

Het doorlopend voeren van gesprekken met de gemeenschappen en de brede maatschappij vormt daarin wederom een belangrijk onderdeel. Inmiddels hebben wij een bureau gecontracteerd dat ons gaat helpen in het organiseren en intensiveren van deze belangrijke gesprekken. In eerste instantie zijn de gesprekken gericht op het komen tot inhoud voor het Herdenkingscomité en

Herdenkingsfonds. In deze nieuwsbrief stellen wij de mensen die hier aan meewerken graag voor.

Ook kijken we kort terug naar de uitreiking van de essaybundel 'doorwerkingen van het slavernijverleden' van de staatscommissie tegen discriminatie en racisme en de Herdenking van de dag van de verzetsstrijd (Dia di Lucha pa Libertat).

Vooruitblik

In het najaar 2023 tot aan het voorjaar 2024 wordt er gewerkt aan:

1. De regeling voor maatschappelijke initiatieven (eenmalig € 100 miljoen beschikbaar voor het gehele Koninkrijk en Suriname)
2. Het Herdenkingscomité (€8 miljoen structureel beschikbaar voor het gehele Koninkrijk)
3. De beleidsintensivering (eenmalig € 100 miljoen beschikbaar voor het gehele Koninkrijk en Suriname)

Daarvoor kennen wij de volgende planning:

Oktober 2023

Caribisch deel van het Koninkrijk

1 en 2 oktober Catshuissessie Cariben.

In samenwerking met verschillende stakeholders uit het Caribisch gebied wordt er een 'Catshuissessie Cariben' georganiseerd. In aanwezigheid van de staatsecretaris voor Koninkrijksrelaties en Digitalisering zullen deze twee dagen in het teken staan van de opvolging van de excuses van 19 december 2022, waarin we zullen terugblikken op de afgelopen periode en tevens gezamenlijk vooruitkijken.

Er zal worden gesproken over inhoudelijke kaders voor het Herdenkingscomité, de regeling voor maatschappelijke initiatieven en de beleidsintensivering. De uitnodigingen voor deze bijeenkomst zijn inmiddels verstuurd.

Europees Nederland

Start dialoogsessies Europees Nederland: In Europees Nederland start de reeks van 6 dialoogsessies. Waarbij op diverse plekken in Nederland ook het gesprek wordt gevoerd om kaders op te halen voor het Herdenkingscomité en de regeling voor maatschappelijke initiatieven en de beleidsintensivering

November 2023

Caribisch deel van het Koninkrijk

Voorzetten van gesprekken in Caribisch deel van het Koninkrijk

Europees Nederland

Vervolg van dialoogsessies in Europees Nederland om kaders op te halen voor het Herdenkingscomité, de regeling voor maatschappelijke initiatieven en de beleidsintensivering.

December 2022

Europees Nederland

Catshuissessie voor Europees Nederland, opvolgend aan de sessie in het Provinciehuis van juni jl. In deze sessie zullen we de conclusies vanuit de dialoogsessies delen en toetsen bij de eerdere groep genodigden (direct betrokkenen bij het programma en nazaten)

Voortgangsbrief aan de Tweede Kamer: conclusies vanuit de dialoogsessies en de schets voor het verdere proces. In dat proces houden we rekening met de toezeggingen dat de regeling voor maatschappelijke initiatieven uiterlijk in het voorjaar van 2024 gereed is. Het Herdenkingscomité is uiterlijk zomer 2024 gereed.

Buitenlandse Zaken is vanzelfsprekend ook betrokken bij de bovenstaande uitwerkingen. Zij leveren maatwerk voor Suriname en de dialoog daar. Die opbrengst wordt ook meegenomen in de conclusies en rode lijnen.

Dialogsessies Slavernijverleden

Dit najaar organiseren we 6 tot 8 dialoogsessies verspreid over het land om te

horen hoe het Herdenkingscomité voor het slavernijverleden eruit moet zien, en hoe de regeling (€100 miljoen) voor maatschappelijke initiatieven moet worden ingericht.

Het is belangrijk dat zoveel mogelijk mensen en organisaties kunnen meedoen. We hebben daarom een gespecialiseerd en onafhankelijk bureau gevraagd om deze verschillende dialoogsessies te organiseren. Meerdere bureaus konden hun offerte voor deze opdracht aanbieden, waarna er op basis van een aantal selectiecriteria een bureau is gekozen. Doorslaggevend voor deze keuze was de wijze waarop het bureau het team heeft opgebouwd en welke ervaring zij hebben met het opzetten van dialogen die grote maatschappelijke impact hebben.

Het bureau dat is gekozen heet TrueTalk. Het kernteam dat zij voor deze opgave inzetten bestaat uit 8 personen met verschillende achtergronden:

- Bart van de Ven
- Mercedes de Miranda
- Kenneth Erselina
- Gilberto Morishaw
- Shantie Singh
- Roan Lamp
- Rebecca Streng
- Laura Kahnt

Deze week is TrueTalk begonnen met het voeren van verkennende gesprekken. Dat doen zij samen met direct betrokkenen. Ze brengen in kaart wat nazaten en andere betrokken van belang vinden bij de organisatie van de dialoogsessies. Denk aan vragen als: Hoe kunnen we met zoveel mogelijk mensen in gesprek? Welke onderwerpen willen we bespreken? In welke plaatsen doen we dat, hoe maken we het deelnemen aan deze gesprekken zo toegankelijk mogelijk voor iedereen? Heb jij daarover ideeën of vragen? Wij horen die graag. Mail naar dialoogsessies@truetalk.nl.

Essaybundel doorwerkingen van het slavernijverleden

Op 3 juli jl. bood de staatscommissie tegen discriminatie en racisme aan de voorzitter van de Tweede Kamer een essaybundel aan die in haar opdracht was geschreven. De staatscommissie heeft tien wetenschappers gevraagd om een essay te schrijven over de mate en de manier waarop er sprake kan zijn van doorwerkingen van het trans-Atlantische slavernijverleden. Met als doel deze mogelijke doorwerkingen beter begrijpen en zo meer zicht krijgen op het verleden als oorzaak van de situatie in het heden.

De bundel is gratis verkrijgbaar en te downloaden via een link op onze site;

<https://www.staatscommissietegendiscriminatieenracisme.nl/onderzoek/publicaties/publicaties/2023/07/03/index>

Herdenking van de dag van de verzetsstrijd

Op donderdag 17 augustus woonde de toenmalig minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Hanke Bruins Slot, de Tula-lezing bij in het Mauritshuis in Den Haag. Deze lezing wordt jaarlijks georganiseerd door het NiNsee.

De tot slaaf gemaakte Tula kwam op 17 augustus 1795 in opstand tegen de slavernij, en moest zijn verzet met de dood bekopen. In 2010 werd hij al uitgeroepen tot nationale held op Curaçao. In lijn met de toezeggingen van het kabinet na de excuses van 19 december 2022, zal op 3 oktober aanstaande de rehabilitatie van Tula plaatsvinden.

De spreker van de avond was Suzy Römer, oud-minister op Curaçao en tweevoudig president van de voormalige Nederlandse Antillen. Römer sprak over staatsinrichting van Curaçao en de andere eilanden en de doorwerking van het slavernijverleden aldaar. Ook belichtte ze de geschiedenis van Tula en zijn invloed op het groeiende verzet tegen de slavernij na zijn dood. Haar lezing, met als thema "Tula: De onsterfelijke rebel," was een krachtige oproep om de erfenis van Tula door te zetten in het heden. In de aansluitende vragenronde, ontstond er een interessant debat over de betrokkenheid van jongeren bij het bestrijden van de doorwerking van het slavernijverleden. Een onderwerp waar nog veel aandacht aan besteed moet worden.

17 augustus was ook Roald Lapperre, directeur-generaal Koninkrijksrelaties bij BZK, aanwezig bij de herdenking van de dag van de verzetsstrijd (Dia di Lucha pa Libertat) op Curaçao. Gedurende deze herdenking werd door middel van diverse culturele uitingen het verzet van Tula geïllustreerd.

Tot slot

Zijn er onderwerpen die u graag terugleest in deze nieuwsbrief of wilt u met ons in gesprek? Dan horen wij dat graag. U kunt ons benaderen via:
PostbusProgrammaSlavernijverleden@minbzk.nl